

ALP

MUSEUM
KUNST
& *Kitsch*

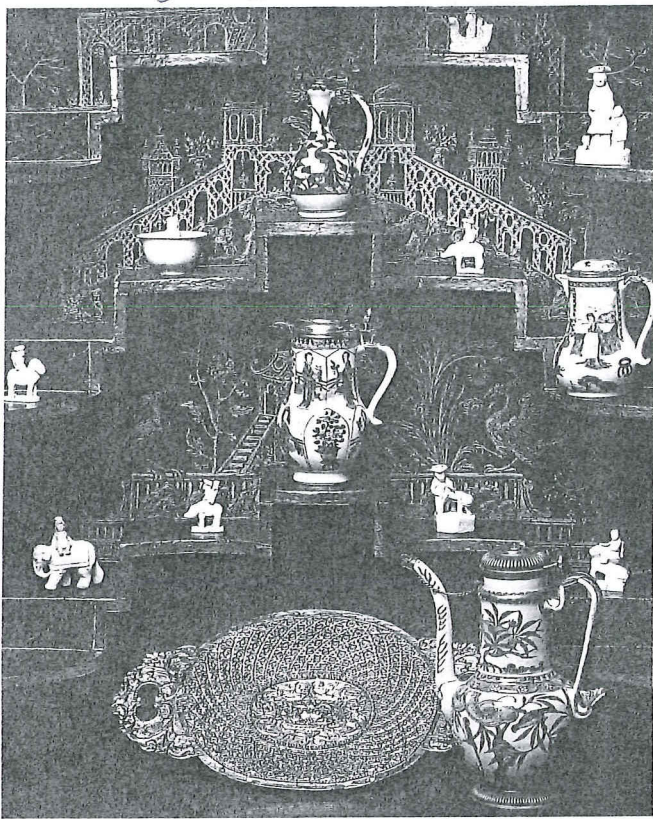
Geschiedenis van de mode

Wat zijn camee en intaglio?

Oosters lakwerk

Verzamelen van dobbelstenen

"Oosterse lakwerk"
Timo de Rijk - 1994

Boven: Interieur van het bovendee van het Boheemse meubel dat op de omslag staat afgebeeld. Het is uitgevoerd in rode chinaiserlak en goudlak. De inrichting is zo gemaakt dat men er bijzondere voorwerpen, zoals het hier opgestelde 17de-eeuwse Chinese porselein, kon exposeren. (Collectie Salomon Stodel Antiquités, Amsterdam)

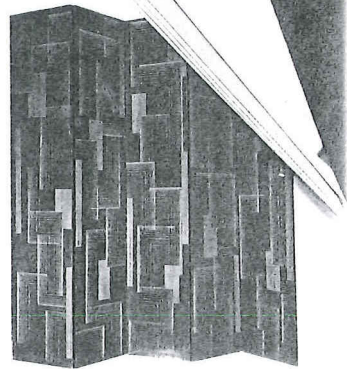
NEDERLAND EN ENGELAND

Nederland bleef in de 18de en 19de eeuw geboeid door het lakwerk. De import van de Oosterse lak waren de Nederlanden grotendeels kwijtgeraakt aan Engeland en Amerika. In Engeland was in de 18de eeuw een eigen lakindustrie tot bloei gekomen, waarvan de vormgeving van de produkten nauw aansloten bij de Oosterse import-produkten. In navolging van de Engelsen ontwikkelde zich ook in Nederland een lakindustrie. De ateliers die in Engeland en Nederland verlaktten, gebruikten een andere techniek dan de Oosterse verlaktters. In tegenstelling tot de

Chinezen en Japanners maakten de Nederlanders en Engelsen niet gebruik van een koudlaktechniek in vele lagen. Ze pasten daarentegen een lak toe, dat in een moffeloven, dus verhit, opgebracht werd. De ondergrond van de te verlakken voorwerpen als meubels, kandelaars en koektrommels dienden van een warmtebestendig materiaal (tin, ijzer of papier-maché) te zijn. Zowel de gebruikte kleuren als de decoratie gingen sterk af op bekende Chinese en Japanse decoraties, hoewel de afbeeldingen vaak een Westerse interpretatie van de originelen waren. De meest gebruikte kleur, zeker in het Victoriaanse Engeland was zwart, vaak gecoreerd met goud en parelmoer. Op kleinere schaal zijn ook voorwerpen in roodlak versierd.

De meest luxe voorwerpen kregen niet zelden een geschilderde, gekleurde voorstelling in een romantische trant. Rond 1880 raakte het op het Oosten geïnspireerde lak uit de mode. Pas rond 1915 zou de Chinese, maar vooral de Japanse lak weer populair worden. Met name de Franse Art deco-ontwerpers zagen opnieuw de prachtige versierende mogelijkheden van de Oosterse laktechnieken met goudstof en parelmoer. De van oorsprong Ierse, maar in Parijs wonende ontwerpster Eileen Gray nam speciaal de uitvoering van haar decoratieve lakontwerpen een Japanse verlakker in dienst. Gray zou zich in het begin van de jaren twintig afkeren van de in haar ogen al te versierende Japanse stijl. Op dat gebied was zij inmiddels overvleugeld door het atelier van Jean Dunand, dat alleen verlakte voorwerpen in Art deco-stijl maakte.

De Art deco was de laatste stijl die gebruik maakte van het exotische effect van het lakwerk. Nog tot omstreeks 1920 had het lakken een typisch Oosterse betekenis. Ook het gebruik van gewone glanzende lakverven was geen gewone beschermingslaag, maar nog aan Azië verbonden. Zo prees een lijstenmakerij zich in 1918 nog aan als: 'Fabriek van lijsten, ook in Japanlakken.' Dat exotische, luxe smaakje van het lakken is wel uit ons potje glansverf verdwenen.

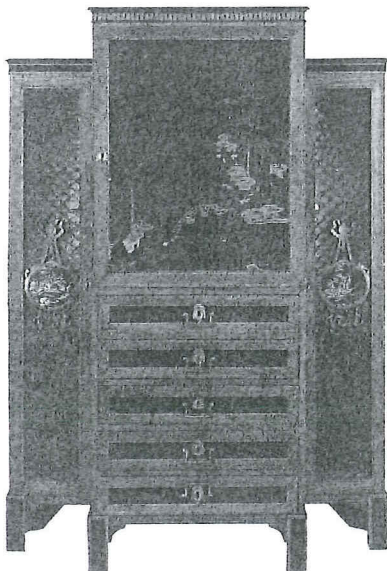
Een Art deco-kamerscherm, waarbij gebruik is gemaakt van de laktechniek. Het werd omstreeks 1922 gemaakt door de Fransman Jean Dunand, die zich specialiseerde in het vervaardigen van gelakte voorwerpen.

**de Kunst
in
WINTERHEID**

Onder: Een Hollands gelakte tinnen kraantjeskan in empire-stijl. Dit soort kraantjeskannen is tegenwoordig omstreeks f 750,- waard. (Collectie Douwe Egberts Museum, Utrecht)

Links: Gelakte werkdoos, in de 19de eeuw in Engeland door het bedrijf Jennens & Bettridge vervaardigd. De firma was beroemd om haar huishoudelijke artikelen die van papier-maché waren gemaakt.

Links: Zeldzame Louis XVI-secretaire van satijnhout, versierd met lakpanelen die geïnspireerd zijn op Japans lakwerk, maar die omstreeks 1780 in Den Haag zijn uitgevoerd. (Collectie Salomon Stodel Antiquités, Amsterdam)

